

Nr 4

Utlåtande i anledning av motioner om en ny översättning av Gamla Testamentet och om en ny översättning av Bibeln.

Till allmänna beredningsutskottet har hänvisats *dels* motionen II: 49 av herr *Källstad*, vari hemställes att riksdagen beslutar att hos Kungl. Maj:t begära att förberedelser snarast vidtas för en ny översättning av Gamla Testamentet eller delar därav, *dels* motionen II: 50 av herr *Wiklund* i Stockholm, vari hemställes att riksdagen — med bekräftande av sitt 1961 uttalade intresse för en nyöversättning av i första hand Nya Testamentet — i skrivelse till Kungl. Maj:t förordar, att ställningstagande till 1963 års bibelkommittés förslag om tillsättande av en kommission för nyöversättning av Nya Testamentet inte göres beroende av resultatet av den särskilda utredning av frågan om nyöversättning även av Gamla Testamentet, som kommittén föreslagit.

I motionen II: 49 framhålles att 1963 års bibelkommitté slutfört sitt arbete och framlagt förslag om det fortsatta arbetet med översättning av Nya Testamentet. Det är utomordentligt angeläget att en utredning kommer till stånd om förutsättningar för och möjligheter till en nyöversättning av Gamla Testamentet. Kommittén har uttalat sig i denna riktning. Sedan förra seklets slut har stora landvinningar gjorts inom den gammaltestamentliga forskningen, och kommittén hänvisar till nya textfynd, t. ex. Ras Schamra-texterna, Dödahavsrollarna och Aleppohandskriften. Detta nya material överstiger i betydelse vida fynden på det nytestamentliga området. En nytolkning av hela Gamla Testamentet är dock ett mycket omfattande och svårt företag, och en förberedande utredning bör företas liknande den som gjorts beträffande Nya Testamentet.

Motionären anför vidare att ett urval av Gamla Testamentet eller enskilda skrifter däri — t. ex. Psaltaren — bör nyöversättas och hänvisar till vissa i Norge vidtagna åtgärder på området. En utredning av översättningsfrågan torde stimulera till privata försök att tolka enskilda skrifter i likhet med Johannes Lindbloms år 1965 utgivna tolkning av Jesaja 1—39. Utredning har föreslagits av Sveriges frikyrkoråd och av Svenska bibelsällskapet. Svårigheter torde uppstå vid användningen av hela Bibeln om en nyöversättning av Nya Testamentet måste kombineras med en föråldrad översättning av Gamla Testamentet.

I motionen II: 50 hänvisas likaså till bibelkommissionens synpunkter på översättningsfrågorna. Motionären säger sig bl. a. vilja rikta riksdagens uppmärksamhet på spörsmålets nuvarande läge och risken för att ett lösande av dem för-

dröjs om fullföljandet av arbetet med översättning av Nya Testamentet göres beroende av att en utredning beträffande nyöversättning jämväl av Gamla Testamentet först skall avvaktas.

Beträffande motionärernas motiveringar i övrigt får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet

Vid 1961 års riksdag behandlade allmänna beredningsutskottet en motion om tillskapande av en ny edition av Bibeln, i första rummet av Nya Testamentet. I sitt utlåtande över motionen (utlåtande 1961: 28) redovisade utskottet bl. a. skäl som kunde åberopas för en ny bibelöversättning. Dessa skäl var, anförde utskottet, i och för sig beaktansvärda men ett översättningsarbete av detta slag vore, även om det begränsades till i första hand Nya Testamentet, ett mycket komplicerat och kostnadskrävande företag. Utskottet anförde vidare bl. a. följande.

Det är icke heller möjligt för utskottet att taga ståndpunkt till frågorna, huruvida en nyöversättning av Bibeln eller delar av den f. n. kan eller bör företagas eller i vad mån åtgärder av mera begränsad omfattning — exempelvis en revision eller en översyn — är lämpliga. Utskottet anser sig dock ha funnit tillräckliga skäl för uppfattningen, att frågan bör föras vidare genom en utredning beträffande förutsättningarna för och behovet av en ny översättning av Bibeln eller delar av den ävensom beträffande de åtgärder som eljest kan komma i fråga i syfte att inom den nuvarande bibeleditionens ram åstadkomma förbättringar av tolkningen och språkstilen. Vid en sådan undersökning kommer självfallet bl. a. frågorna om de personella resurserna för arbetsuppgifter på detta område och om kostnaderna för olika åtgärder att klarläggas.

I enlighet med utskottets hemställan gav riksdagen Kungl. Maj:t till kännna vad utskottet anført.

I anledning bl. a. av riksdagens förenämnda uttalande tillsatte Kungl. Maj:t en särskild utredning, 1963 års bibelkommitté. Enligt direktiven för utredningen skulle den i huvudsak begränsas till de med en nyöversättning eller modernisering av Nya Testamentet förknippade problemen. Beträffande Bibeln i övrigt anfördes i direktiven följande.

Huruvida arbetet bör utsträckas till att avse motsvarande frågor beträffande andra delar av Bibeln är en fråga, till vilken lämpligen bör tagas ställning först sedan redovisning skett av resultat och slutsatser rörande Nya Testamentet. Utredningen torde emellertid kortfattat få anmäla sina allmänna synpunkter på detta spörsmål.

I övrigt upptog direktiven i väsentliga delar de synpunkter som anförts i allmänna beredningsutskottets ovannämnda utlåtande.

Kommittén har numera slutfört sitt uppdrag genom överlämnande av betänkan-det Nyöversättning av Nya Testamentet (SOU 1968: 65).

Kommitténs förslag innebär att ett översättningsarbete bör komma till stånd med sikte på att skapa två olika versioner av Nya Testamentet, en »kyrkbibel»

och en »folkbibel». Uppgiften bör anförtros en bibelkommission som vid sin sida får en nämnd med representanter för kristna trossamfund, skolor, språkvårdande institutioner och massmedia. Översättningsarbetet beräknas, om föreslagna resurser ställs till förfogande, kunna vara färdigt efter omkring fyra år.

Kommittén har i enlighet med sina direktiv gett frågan om ny översättning av Gamla Testamentet en mera summarisk behandling. Det framhålles emellertid såsom önskvärt att en sådan översättning utarbetas, och detta motiveras bl. a. med de nya forskningsresultat som nåtts och de textfynd som gjorts sedan sekelskiftet samt den kritik som anförts mot 1917 års bibel. En förberedande utredning bör i första hand företas i syfte att utarbeta översättningsförslag till ett urval texter eller enskilda skrifter, t. ex. Psaltaren.

Kommittéförslaget har varit föremål för en mycket omfattande remissbehandling. Remissvaren utvisar en allmän anslutning till förslaget utom på en punkt, nämligen vad gäller utarbetande av två versioner av Nya Testamentet, där den allmänna uppfattningen är att endast en version bör ifrågakomma.

I frågan om ny översättning av Gamla Testamentet har 21 av de 65 remissinstanserna uttalat sig. De förordar samtliga en nyöversättning, därvid omkring hälften tillstyrker kommitténs förslag om en förberedande utredning och fem föreslår att arbetet med Psaltaren skall prioriteras.

I *motionen II: 50* uttrycker motionären farhågor för att översättningen av Nya Testamentet kan komma att försenas om, innan arbetet igångsätts, ställning först skall tas till frågan om nyöversättning av Gamla Testamentet. Motionären önskar att riksdagen gör ett uttalande i syfte att förhindra en sådan försening.

Utskottet vill i denna fråga framhålla att kommittén, såvitt utskottet kunnat finna, inte tänkt sig någon sådan tidsordning för olika åtgärder som föresvävat motionären. Förberedelserna för översättning av Nya Testamentet har vidare, även om ännu mycket återstår, avancerat avsevärt och det har uppgivits att goda utsikter finns att översättningsarbete skulle kunna komma i gång vid kommande årsskifte. Enligt vad utskottet erfarit lär någon risk för försening på den i motionen angivna grunden inte föreligga.

I *motionen II: 49* hemställas om snara förberedelser för en ny översättning av Gamla Testamentet eller delar därav. Ett av motionärens huvudargument, som även framförts i en del av remissvaren på kommittébetänkandet, är att stora praktiska olägenheter skulle vara förenade med en bibel, vari Nya Testamentet är nyöversatt men Gamla Testamentet kvarstår i 1917 års version. I första hand borde ett urval av Gamla Testamentet eller särskilda skrifter däri översättas.

Enligt utskottets mening är de motiv som kan åberopas för en nyöversättning jämväl av Gamla Testamentet i och för sig beaktansvärda, och utskottet hyser förståelse för de i motionen och remissyttrandena framförda önskemålen om en från språkliga, exegetiska och andra synpunkter enhetlig, hel bibeledition. Av här tidigare lämnade uppgifter framgår emellertid att ett inte obetydligt material av sakuppgifter och meningsyttringar gällande även översättning av Gamla Testamentet framlagts för Kungl. Maj:t. Utskottet anser det kunna förutsättas att detta mate-

rial beaktas vid den fortsatta prövningen av översättningsfrågorna inom Kungl. Maj:ts kansli. Denna prövning bör avvaktas innan ytterligare åtgärder från riksdagens sida ifrågasätts.

Under hänvisning till det ovan anförda får utskottet hemställa

- 1) att motionen II: 49 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;
- 2) att motionen II: 50 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 mars 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Eric Peterson (fp), Hedlund* (s), Yngve Persson (s), Helge Karlsson* (s), Kilsmo (fp), Karl Gustav Pettersson* (s), fröken Stenberg (m), herrar Ernst Olsson (cp), Hansson (s), Blomquist (m), Ove Karlsson (s);

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Larsson i Borrebro (cp), Rimås (fp), Nilsson i Bästekille (m), Johansson i Simrishamn* (s), Wiklund i Härnösand (s), Andersson i Örebro* (fp), Hugosson* (s), fröken Åsbrink (s) och herr Rosqvist (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.